Орган Руського Народного Союза в Америці

В лучности сила!

СВОБОДА

SWOBODA

Рік XVII. Ню Иорк, Четвер, 21-го Жовтня 1909. Число 41

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, October 21, 1909. No. 41.

Протокол

з річного засідання Головного Уряду Р. Н. Союза, відбувшого ся на днях 8., 9. і 10 вересня 1909 р. в Chicago, Ills

(Дальше.)

Справоздане Голов. Касієра

По справоздану головного фінансового Секретаря наступило справоздане Голов. Касієра, п. Алексія Шаршоня, котрий заявив, що єго справоздане єсть таке саме як і п. Ядловського і що він годить ся вповні з цифрами і сумами поданими в книгах п. Ядловського.

Справоздане Голов. Орґанізатора

Відтак наступило справоздане Головного Орґанізатора п. Михаїла Белї. П. Беля перечитав загальний приріст членів від Серпня 1908 по конець Липня 1909 р. Цифрово він представляє ся так:

Приступило в Вересни	1908 р.	324	нових членів
,, ,, Жовтни	,, ,,	286	,, ,,
,, ,, Падолисті	,, ,,	634	,, ,,
,, ,, Грудни	,, ,,	216	,, ,,
,, ,, Січни	1909 ,,	180	,, ,,
,, ,, Лютім	,, ,,	317	,, ,,
,, ,, Марти	,, ,,	267	,, ,,
,, ,, Цьвітню	,, ,,	222	,, ,,
,, ,, Маю	,, ,,	127	,, ,,
,, ,, Червню	,, ,,	251	,, ,,
,, ,, Липню	,, ,,	202	,, ,,
Разом		3026	нових членів

В сей спосіб Головний Орґанізатор при співучасти і допомозі місцевих орґанізаторів приєднав для Р. Н. Союза 3026 нових членів, сума, зваживши тяжкі обставини, величава.

Як надгороду на руки Голов. Орґанізатора для місцевих Орґанізаторів виплатив Р. Н. Союз суму 1815.60 дол. з чого Гол. Орґаніз. виплатив тим (місц. орг.) 1513.00 дол.

Справоздане Контрольної Комісії.

О. Добротвор, предсідатель контрольної Комісії заявив, що від послідної Конвенції зідбуло ся дві контролі. Першу контролю переведено на днях 10, 11 і 12-го лютого за першого пів року, а відтак другу контролю перевели члени контр. комісії 6 і 7-го вересня дд. М. Бабій і В. Гришко самі, без предсідателя тому, понеже о. Добротвор був перешкоджений явити ся на означений час. Вислід контролї був такий, що книги фінансового секретаря годили ся з книгами Головного Касієра в повні, з тою тільки малою ріжницею, що в книжочках банкових знайшло ся о $118.70 більше як в книгах фінанс. секр.

По зданю справоздань всїх Головних Урядників контрольної комісії, приступлено до дискусії над сими справозданями.

Справоздане Гол. Предсїдателя принято до відома одноголосно.

Справоздане Рекордового секретаря принято до відома з тою поправкою пані Марії Черемшак. Гол. Мїстопредсїд. що на будуче всї жіночі відділи мають бути оголошувані в справозданях в ,,Свободі'' з точним зазначенєм, що се є жіночі відділи, як Сестрицтва.

Справоздане Гол. Фінансового секретаря і Гол. касієра по довшій дискусії принято до відома з тим застереженєм, що Контрольна Комісія має перевести спеціяльну контролю над їх книжками, щоби винайти причину, длячого і звідки взяла ся згадана надвижка в сумі $118.70. Коли вислід сеї контролї викаже що ся надвижка належить до каси Р. Н. Союза, і що вона виносить тільки таку суму, як подано, а не менчу або більшу, то тодї сї гроші мають бути там долучені.

По замкненю дискусії над справозданями Головних Урядників наступило справоздане заряду ,,Свободи''.

Справоздане Менаджера ,,Свободи''.

Першим з черги здав своє справоздане Менаджер ,,Свободи'', з мастку і адміністрації друкарнї, яке то справоздане представляє ся як слїдує:

Доходи ,,Свободи'', почавши від 23-го липня 1908 до 5-го вересня 1909.

За час	Р. Н. Союз на орґан	Від передплатників „Свободи"	За оголошеня	За роботи	За книжки	Пожичка	Депозити	Загальна сума
1908								
Від 23 липня до 5 вересня	1067 32	50 21	156 55	209 46	103 61	500 00	220 57	2307 72
Вересень до 5 жовтня	900 00	45 13	116 80	150 95	43 50		175 00	1431 38
Жовтень до 5 падолиста	964 90	47 97	24 69	45 88	78 91		400 00	1562 35
Падолист до 5 грудня	990 60	72 47	32 60	534 85	53 66			1684 18
Грудень до 5 січня	1030 00	78 34	64 67	269 65	60 09			1502 75
1909								
Січень до 5 лютого	1071 30	65 14	119 16	1373 91	43 34			2672 95
Лютий до 5 марта	1088 90	123 22	157 42	743 75	40 32			2153 61
Марець до 5 цьвітня	1110 20	131 08	87 08	226 39	34 82			1589 57
Цьвітень до 5 мая	1115 20	51 13	125 79	313 15	16 63			1621 90
Май до 5 червня	1132 80	46 67	124 93	293 95	12 38			1610 73
Червень до 5 липня	1149 00	46 00	69 85	142 51	17 02			1424 38
Липень до 5 серпня	1169 50	33 07	91 39	296 14	23 74			1613 84
Серпень до 5 вересня		40 00	156 22	326 50	14 52			537 24
Загальна сума	12789 72	830 43	1327 15	4927 09	542 54	500 00	795 57	21712 60

Пояснення до рубрики ,,Доходи''.

Позички.

Дня 4. Серпня 1908 позичка з каси Р. Н. Союза	500.00
Дня 21. Серпня 1908 на словенські черенки .	220.57
Дня 15. Вересня отримано з каси ,,Союза'' на заруку ренту	150.00

Розходи ,,Свободи'', почавши від 23-го липня 1908 до 5-го вересня 1909.

За час	Папір на „Свободу"	Почта і марки	Експрес	Чорнило для друку	Переплет, клїші	Книжки	Адміністрація	Робітники	Папір на роботи	Стак	Надзвичайні видатки	Загальна сума
1908												
Від 23 липня до 5 вересня	228 96	77 17	10 65	10 96	121 82	20 01	230 73	788 88	31 06	296 24	15 00	1831 48
Вересень до 5 жовтня	137 33	73 30	22 16	9 00	18 14	— —	129 17	598 35	4 99	26 54	175 00	1193 98
Жовтень до 5 падолиста	171 87	82 51	9 60	9 00	16 44	— —	213 32	723 76	25 44	84 13	400 00	1736 07
Падолист до 5 грудня	260 85	65 50	10 20	1 50	16 50	12 82	109 67	901 75	7 25	138 45	— —	1524 49
Грудень до 5 січня	343 33	83 28	1 60	13 00	16 65	16 90	168 37	849 92	— —	35 38	— —	1528 43
1909												
Січень до 5 лютого	332 84	58 10	20 10	44 00	224 05	— —	203 26	864 78	8 80	12 26	— —	1768 19
Лютий до 5 марта	168 17	95 34	10 77	— —	345 45	16 78	157 45	822 47	9 00	44 44	— —	1669 87
Марець до 5 цьвітня	177 84	77 55	7 75	3 50	34 24	20 35	183 00	1192 03	13 15	172 70	45 71	1927 82
Цьвітень до 5 мая	181 25	72 20	1 45	14 19	15 46	10 95	145 09	792 77	8 13	137 64	62 10	1441 23
Май до 5 червня	3 75	79 85	10 50	9 00	13 15	— —	184 50	861 37	14 54	99 07	12 00	1288 08
Червень до 5 липня	394 72	68 35	21 82	9 00	148 59	— —	191 41	913 86	2 62	74 94	50 90	1875 31
Липень до 5 серпня	197 74	83 55	— —	11 50	30 79	12 50	147 93	801 11	71 09	96 51	— —	1452 72
Серпень до 5 вересня	223 15	53 41	27 50	2 30	26 68	9 17	128 36	921 67	6 21	16 08	— —	1414 53
Загальна сума	2821 80	970 11	154 10	136 95	1028 31	119 48	2192 26	11032 72	202 28	1234 38	759 81	20652 20

Пояснення до рубрик ,,Розхід''.

Справоздане розходу подїлено на 11 рубрик а се: 1) папір ,,Свободи'', 2) почта, 3) експрес, 4) чорнило, 5) переплет і клїші, 6 книжки, 7) адміністрація, 8) робітники, 9) папір на роботи, 10) стак, 11) загальна сума.

В обсяг адміністрації входять такі видатки як: прибори офісові, чорнило до писаня, олівці, пера, папір до писаня, рент ,,Свободи'', опал, сьвітло, електрика, асекурація, телефон, дорога і т. д. 2) Під рубрику ,,переплет і клїші'' входять клїші до ,,Свободи'', всїляких робіт, та миті вікон. 3) В рубриці

(Продовжене на стор. 4-ій)

G147

Богдан Хмельницький

український Гетман.

Початок повстаня й битва на Жовтих Водах та під Корсунем.

(Дальше.)

Саме тоді пішла між козаками чутка, що король Владислав умер. Козаки піймали одного післанця з листами, від брацлавського воєводи, Адама Кисіля, до московського воєводи, і з тих листів довідались, що Владислав і справді вмер. Тепер Хмельницькому зовсім розвязались руки; він поважав короля за те, що король був добрий для козаків. В половині червця він післав послів з письмом до короля в Варшаву, наче-б то він нічогісінько не знав про те, що вже короля нема на сьвіті. В тому письмі він жалував ся королеви на панів за те, що вони дуже гнетуть козаків, граблять їх, однімають, що тільки запірвуть. А саме тоді він почав переговорювати з московсьми боярами і писати письма до московського царя. Брацлавський воєвода, Адам Кисіль, давно вже слав листи до московських бояр і просив прислати московське військо проти Хмельницького. Хмельницький через Клімова написав лист до московського царя, просив у нього помочи проти Польщі, щоб цар пішов з військом під Смоленьск. Однак же тільки на тому діло й стало, а тим часом до Хмельницького приїхав з листом від Кисіля, чернець з Хутського монастиря, Петроній Ляшко. Кисіль, мабуть намовляний польськими панами, писав, що він не йме віри, щоб Хмельницький встав проти Польщі і дивуєть ся, як то почала ся та колотнеча. Кисіль очевидячки закидав на мир панів з козаками.

Хмельницький скликав раду. На раду зійшло ся сімдесять тисяч чоловік. Як прочитали листи од Кисіля, нарід загомонів і нічого не хотів слухати, та Хмельницький і старшина стали за мир і постановили запросити Кисіля на Україну. Але на вважаючи на те, Хмельницький звелів усім селянам, що прибували до нього, записуватись в козаки, ділив їх на полки й на сотні, наставляв над ними старшину і розсилав скрізь по Україні. Нарід запирав свої хати, кидав плуги і рала, брав ся за списи і сходив ся до Хмельницького. Селяни й міщани, часом не питаючись нікого, самі збирали ся до купи, вибирали собі ватажка і кидали ся скрізь по Україні на панів та на жидів. Такі купи звались загонами, а ті козаки звались гайдамаками. Гайдамацькі загони вкрили всю Україну й Білу Русь.

Усе літо 1648 року було страшним літом для поляків та жидів. Ціле літо текла річками польська і жидівська кров в город та селах, ціле літо палали панські й жидівські оселі, польські монастирі. Давно терпів нарід від панів, жидів та єзуїтів, і тепер не знав міри своїй пімсті. Гайдамаки нападали на панські двори, вбивали панів, різали, вішали, топили, палили на вогні, роспилювали по половині, врівали куски мяса, викручували очи свердлами, розбивали панських дітий о стіни, і потім забирали все все панське добро, викочували з льохів панські бочки з вином та горілкою і пили між трупами. Польскі пани втікали куди можна було втікти, збирали ся в городи й замки, але гайдамаки брали замки, різали й топили панів сотнями.

Гірше від усіх дісталось жидам. Гайдамаки згубили з сьвіта сто тисяч жидів. З живих жидів здирали шкуру, звязували їм руки, клали покотом і потім вбивали тисячами; цілі сотні топили в річках або вішали. Ні одного жида не остало ся на Україні, і все поле й гори були вкриті жидівськими трупами. Хто зіставав ся живий, той утікав з України на всі боки. Нарід вирізував жидів за те, що вони знущались над православною вірою, над церквами, і разом з панами обдирали людий, держачи панську землю з людьми в посессії.

Разом з народом підняло ся й все Українське духовеньство. Сьвященики намовляли нарід вставати на поляків. Львівський архиєрей, Арсеній Желиборський, тихонько посилав козакам порох, кулї й олово; теж саме робив луцький архиєрей Афанасій, і післав Кривоносови гармати, що звались гаківниці. На Україні й Білій Руси все встало, що було українське. Так допекли українцям поляки!

Кождий гайдамацький загін мав свого ватажка. Коло Київа гайдамаки вибрали собі за ватажка Харченка Гайчуру, і їх звали гайчурівцями. До їх найбільше поприставав нарід з понад Росі й Собі. Другий гайдамацький загін водив гайдамака Лисенко Вовчура; і його гайдамаки звались вовчуровці. Обидва загони вирізували панів та жидів кругом Київа, в Черніговщині, а потім разом узяли Канів, і з усіх жидів поздирали шкуру. На подолї ходили загони Ганжі, Остапа, Павлюка, Кривошапки, Половяна й Морозенка. Ганжа був той самий, що вговорив реєстрованих козаків пристати до Хмельницького. Хмельницький настановив його уманським полковником, і післав проти панського загона, що зібрав ся йти на поміч Потоцькому під Корсунь. Ганжа розбив шляхецький загін і ввірвав ся на Подоль. До нього приставали селяни, і він напав на Немирів, де заперлись польські пани й жиди. Півсотня козаків перебралась польськими жовнірами, підступила під Немирів і забила в бубни. Поляки думали, що то їх брати йдуть їм помагати, тай відчинили їм ворота. Українські міщани зараз пристали до їх, і в город ввійшов весь гайдамацький загін. Гайдамаки топили сотнями ляхів та й жидів. Один рабін росказував, що тоді в Немирові самих жидів пропало шість тисяч.

Перелякана подільська шляхта повтікала з сіл в город Тульчин, маєтність православного князя Януша Четвертинського. За панами позбігались туди з усіх ближчих сіл жиди. Ганжа кинувсь на Тульчин і почав палити в город з гармат. Шляхта просила мира і давала великий викуп. Гайдамаки згодились на мир, тільки не хотіли ні за які гроші помилувати жидів. Поляки мусіли їх вигнати за город. Жиди падали на коліна, просили панів, та нічого не помогло: пани силою вигнали їх з города. Три рази гайдамаки різали, кололи, били ломаками жидів, і вигубили їх три тисячі. Козаки вступили в город, взяли викуп, ще й з панами запили могорич. Тільки що Ганжа виступив з города, аж з ними стрів ся Остап з своїм загоном і просив поділитись викупом. Ганжа йому не дав нічого, і Остап несподівано ввірвав ся в Тульчин, почав рубати шляхту, ще й запалив порох в одній баштї. Шляхта просила мира, гайдамаки знов помирились, і сїли запивати могорич. Але за могоричем всї попились. Гайдамаки виводили панів на двір і стинали їм голови. Звязаного князя Четвертиньського поклали головою на пеньок і відрубали йому голову. Остап оженив ся з його жінкою. Після того Ганжа з Кривошапкою взяли Красний, Брацлав і вирізали поляків та жидів. Разом з ними ходити на Поділю Половян і Морозенко. Шляхта втікала в Польщу, і ні одного Поляка не зісталось на Поділю.

Страшнійший від усіх гайдамаків на Поділю був Максим Кривоніс. Ще попереду він вирізав поляків та жидів в Переяславі, потім перейшов Дніпро, взяв Лодижин, Вершад, Верховку, Олександрівку, а семого липня взяв Винницю. Польська шляхта втікала з України не оглядаючись. Один тільки Ярема Вишневецький став проти гайдамаків. Кривоносови випало битись з Вишневецьким.

Князь Ярема Вишневецький був давнього роду литвинського князя, Ольгердового сина, Корибута. Один його предок Ярема, на прізвище Байда, був козацьким гетьманом. Його замучили в Вареградї турки, скинувши з башти на зелізні крючки. Він зачепив ся ребром за крючку і вмер за Україну. Ще батько князя Вишневецького був Українцем. Ярема Вишневецький вчив ся у Львові в єзуїцькій школї і вийшов звідтіль вже поляком. Сей перевертень набудував костелів в Лубнях, Раині, Ляхвиці і завів польський монастир в Прилуках. Гордий, тихий, та жорстокий був Ярема Вишневецький. Він страшно лютував над козаками й гайдамаками і в рівні з гайдамаками був настрашнійшим і найлютійшим паном, гайдамакою. Се був правдивий князь гайдамацький.

Як тільки Хмельницький розпочав повстанє, Вишневецький жив в своїй маєтности, в Лубнях. Він назбирав вісїм тисяч шляхтичів і хотів іти під Корсунь проти Хмельницького. По дорозї до Переяслава він страшно карав козаків; вішав на шибеницях, сажав на зелізні палї, стинав голови. В Переяславі він зупинив ся: Переяслав уже підняв ся, і проти його вийшов з козаками Кривоніс. Вишневецький понюхав, що вже лихом тхне, вернув ся в Лубнї, взяв жінку й дітей, та давай втікача. Він поїхав на Київ, але там уже йшла різанина. Він пішов вище від Київа, на Полїсє переїхав Дніпро і приїхав в Жотомир. Коло него скупилась сполохана польська шляхта. В Житомирі він перечув, що Кривоніс хоче йти в єго маєтність на Подолї і кинув ся проти Кривоноса. По дорозї він завернув в Погребище: там був гайдамацький загін. Вишневецький напав на него, повбивав всїх гайдамаків, а українським сьвященикам звелїв повикручувати очі свердлом. З Погребища Вишневецький післав в свій город Немирів за харчами. Немирівці сказали післанцям: „йдіть собі к нечистому! тут уже нема й духу ляцького. Ми не знаємо вашого пана, є в нас инчий пан, Хмельницький". Вишневецький закипів від злости, почувши, що єму відказали єго піддані. Він кинув ся в Немирів і страшно покарав міщан: їм виривали очи, роспинали, розрубували по половині, сажали на зелізні палї, обливали окропом. Вишневецький виїхав з Немирова, а немировці післали в Брацлав просити помочи в козаків і знов пристали до Хмельницького. Вишневецький почув і трохи не скрутив ся. „Тепер же я їх покараю так, що й сьвіт того не чув", сказав він і хотів уже йти на Немирів, аж тут прислав до него київський воєвода Тишкевич, котрого ще батько був Українець, а котрий вже став поляком. Тишкевич просив Вишневецького вигнати гайдамаків з його маєтности, города Махнівки. Вишневецький напав на Махнівку, аж тут з заду надлетів на його Кривоніс з кінницею. Кривоніс розбив шляхту і сам погнав ся за Вишневецьким і трохи не проколов його списом. Вишневецький відступив, а Кривоніс напав на Полонне: там зібрались і заперлись поляки й жиди. Українці відчинили йому ворота, і гайдамаки вирізали всїх поляків і десять тисяч жидів. З Полонного один загін пішов на Звягель, а сам Кривоніс повернув на Старий Косцянтинів, на зустріч Вишневецькому. Тут над ставом зійшли ся козаки й пани, і Вишневецький заманив козаків на греблю, усе відступаючи через греблю за ставок. Як козаки з'їхали на греблю, пани вдарили на їх і відбили їх від козацького табора. Половян попав ся в полон. Єго пекли на жару, і він налякав панів, сказавши в муках, що Хмельницький веде велике військо і вже недалечко. Вишневецький злякав ся і відступив далї на Волинь. Козаки подались за ним і взяли Корець та Межиріч.

Зараз після того Хмельницький дав приказ Кривоносови взяти Бар на Поділю. Там стояв панський загін Вишневецького. Православні міщани відчинили гайдамакам ворота, і вони вирізали всїх поляків і жидів. Нїгде козаки не згубили так багато жидів, як у Барі; їх вирізали пятьнайцять тисяч. Значнійших панів Кривоніс відіслав до Хмельницького і за те Хмельницький подарував йому шаблю. Від Бара Кривоніс повернув до Камянця, але не взяв його. Тут до гайдамак пристали з карпацьких гір опришки, похожі на козаків.

На Волинї бив панів загін Колодки. Колодка взяв Луцьк, потім Слуцьк в Мінщинї, а другі загони забрали Олику, Рівне, Клевань, Острог, Владимір, Берестя, Кобрин, Заславль і скрізь вирізали поляків, та жидів. За трийцять верстов від Львова підняли ся селяни і почали вирізувати польських панів та жидів.

В Київі підняв ся нарід ще тоді, як Хмельницький побідив поляків під Корсунем. Поляки ховались в православних монастирях, навіть в Печерській Лаврі. Міщани витягали їх, різали й топили в Дніпрі. За Дніпром коло Ніжина, зібрав ся загін Шумейка і перейшов через усю Полтавщину, вирізуючи Ляхів. Гайдамацькі загони перейшли і всю Білу Русь. Там збирали загони з селян шляхтич Головацький, Небаба родом з Коростишева, Напалич, Хвесько, Михаленко і Гаркуша. Міста Хомель, Лоєв, Брахи самі повідчиняли ворота гайдамакам. Радзївіл вислав на гайдамаків шляхецьке військо; гайдамаки розбили панів коло села Гарлови, над річкою Березиною. Гайдамаки кинулись в Пінск, вирізали поляків та жидів. Кривошапка вирізав поляків та жидів на ріці Сошi і взяв Чориков, а потім козаки напали на Могилів, вирізали жидів і поляків і заграбили все їх добро. Кругом Мстислава підняли ся біло-руські селяни і приставали до гайдамаків. Козацький полковник Тиґа повів один загін в саму Польщу і руйнував костели й панські замки під самісїнькою Варшавою. А тим часом Хмельницький, готуючись до війни, справляв своє весіля. Він оженив ся з якоюсь Чаплїнською, може з тією самою, що від него відняв його ворог, чигиринський підстароста. (Далї буде).

Перша українська хлїборобська вистава в Стрию.

День 26-го вересня с. р. буде записаний довго в памяти кождого, хто приїхав да Стрия на отворенє першої української хлїборобської вистави в Галичинї.

Отворенє вистави було назначене на годину 12-ту в полудне, а передтим відбулось торжественне посьвяченє прапора стрийського „Сокола", на яке злетїлись „Соколи" і прибули „Січи" з цїлого краю.

Поверх двайцятьтисячний збір людий зібрав ся о годинї 10-ій рано в лїску званім „Вільшина", де відправлено полеву Службу Божу та посьвячено прапор. Підчас сего акту прибувші „Соколи" і „Січи" уставлені в ряди залягли з прапорами попереду середину великої площі. Решту вільного місця виповнила інтелїґенція, міщани, хлїбороби, робітники, молодїж ґімназіяльна і иньших шкіл і т. п.

До так численно зібраної громади промовив по богослуженю і посьвяченю прапора о. Теодозій Лежогубський зі Львова. По сім уставились „Соколи" і „Січи" в величавий похід, який передефілювавши перед зібраними, подав ся до міста під „Народний Дім", де вже тимчасом почалось торжественне отворенє вистави.

Тут в великій сали зібрались українські посли, найвизначнійші представителї українського народа, представителї правительства, військовости і автономічних краєвих властий та представителї преси.

До зібраних промовив посол Д-р. Евген Олесницький, який, вказуючи на зібрані в тій виставі вислїди працї наших хлїборобів, пригадав усї важкі обставини, серед яких приходило ся нашому хлїборобови на цїлім просторі української землї працювати, замічаючи при тім, що мимо того всего вислїди тої працї є такі чудові, а се все найкраще говорить о спосібностях народа. Обговоривши просторо значінє поважної хлїборобської орґанізації, з першим словом сердечного привіту звернув ся бесїдник до Українців з Буковини, яких численна присутність найкраще сьвідчить о щирій єдности і дружбі нашого народу по сей і той бік

Черемошу. По д-рі Олесницькім промовляв ще др. Кость Левицький, а відтак іменем Гол. Виділу Тов-а ,,Просьвіта'' у Льві, містоголова товариства др. Евген Озаркевич.

По сім отвореню наступило звиджуванє вистави тими, що знайшли ся в середині а прочі почали оглядати її доперва по полудни.

Вистава була розміщена в 17 великих салях ,,Народного Дому''.

Першу салю заняли вироби зі скіри і з каміня. В другій найбільшій сали поміщено гуцульські вироби з дерева, моделї будівель і знарядів господарських, огороднина, садовина, збіже і пастівні ростини, вироби спілкових молочарень з фотоґрафіями кождої молочарні і її управи а в кінци вистава приладів до переховуваня і перерібки молока, яку демонстрували відпоручники фірми Альфа Сепаратор. На підвисшеню в тій самій сали виставило Тов-о ,,Просьвіта'' свої видавництва, мапи представляючі число філій і читалень дальше картоґрами, представляючі зріст членів, читалень і філій товариства та досьвідні поля, плян садівничої школи в Молованю і т. п. На стінах, на яких порозвішувано чудові гуцульські килими виднїли великі портрети бувших голов та почесних членів Тов-а ,,Просьвіта'' а між ними визначались своєю величиною портрет Вп. д. Володислава Федоровича і посла Юліяна Романчука. З уставлених в тім же відділї деревних виробів впадали в очи передовсім гарні вироби двох Гуцулів самоуків та плетінки кошикарської школи в Хишевичах. В третій сали виставили між иншими наші архітекти пп. Василь Нагірний, Яков Рудницький і Комарницький ріжні пляни церков і будинків, дальше січові убори і відзнаки і т. п. В четвертій салї містили ся вироби Тов. для розвою руської штуки і вистава краєвого Союза ревізийного і кредитового у Львові, а то звіти, видавництва, мапи представляючі число союзних стоваришень, ґрафікони, зображаючі зріст числа членів, вкладок, удїлів, позичок і т. п. В дальших салях вистава Сокільського Базару та виробів з дерева Шкрибляка, ручні вироби жіночі жіночої спілки ,,Труд'', вироби хемічної фабрики Левицької, ,,Народної Торговлї'', вироби церковні ,,Достави'' і ,,Ризниці'', різби в дереві, вишивки і вироби гуцульські краєвого Базару в Чернівцях, коси фабрики тов-а Титан у Відни і т. п.

В трех салях в партері виставлено вироби з глини фабрики І. Левинського у Львові і Сїмяновича з Миколаєва н. Днїстром та Лебіщака з Галича, дальше штучні навози і знаряди господарські господарської спілки в Перемишлі, а в окремій кімнаті ріжні роди медів прилади пасічничі і спис видавництв пасічничих виставлені д. І. Мартинковом з Мізуня як також численні його дипльоми і т. п. Рівнож виставлено тут кілька родів овочевих, безалькогольних напитків виробу д. Івана Бориса з Перемишля т. зв. ,,Борисини''. На подвірю ,,Народного Дому'' домове птацтво: кури, качки, гуси, індики, голуби, дальше ріжні роди крілликів, а ще дальше пасічничі і садівничі прилади та вкінци дзвони з лiярнї І. Серафина з Калуша, вироби зелїзні з робітнї М. Стефанівського зі Львова і т. д. і т. п.

Перечислити всього, що було виставлено на стрийській виставі ми не в силї та вже з висше сказаного пізнасть кождий, що вистава ся давала повний образ здобутків наших галицьких братів на поли хлїборобства і домашного промислу.

Що користи з сеї вистави будуть великі не можна о тім і сумнївати ся; які саме — о тім ще передчасно нинї говорити. Одно тільки певне: сю першу укр. виставу в Галичинї можна вважати початком цїлого ряду подібних вистав, які в слїдуючих роках певне будуть уладжувати ся і по инших містах Галичини.

СКРЕНТОНЦІ, ПОЗІР!

Заходом читальнї ім. Мир. Січинського відбуде ся — на дохід церкви сьв. Володимира в Скрентон, Па. — театральне представленє

„ПАН ПИСАР“
і БАЛЬ

дня 6-го падолиста 1909 р. в Мюзик гали 213 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. Початок балю о год. 5 веч., а представленя о год. 8 веч. Вступ 35 цнт. і 25 цнт.

Просить ся Скрентонців і дооколичних Русинів о численну участь, а комітет докладає всяких старань, щоби кождому задосить учинити.

Комітет. 41-43

Справозданє касове
„Рус. Нар. Союза“ за місяць Серпень 1909 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	307	24
2	Mont Carmel, Pa.	63	95
3	Olyphant, Pa.	245	85
4	Jersey City, N. J.	58	97
5	Mt. Carmel, Pa.	76	00
6	Brownsville, Pa.	104	00
7	McAdoo, Pa.	145	28
8	Elmira, N. Y.	42	57
9	St. Clair, Pa.	95	85
10	Ansonia, Conn.	111	33
11	Waterbury, Conn	31	00
12	Yonkers, N. Y.	99	37
13	Troy, N. Y.	23	57
14	St. Louis, Mo.	104	68
15	Buffalo, N. Y.	35	00
16	Lansford, Pa.	220	96
17	West Pawlet, Vt.	31	50
18	Seymour Conn.	30	84
19	Priceburg, Pa.	70	99
20	Jessup, Pa.	66	73
21	Mayfield, Pa.	15	00
22	Manown, Pa.	3	00
23	Homestead, Pa.	41	50
24	Shamokin, Pa.	17	57
25	Trauger, Pa.	52	28
26	Belle Vernon, Pa.	33	00
27	Glen Lyon, Pa.	58	42
28	Mahanoy Plane, Pa.	165	61
29	Rhone, Pa.	35	27
30	Breslau, Pa.	81	36
31	Eleanor, Pa.	38	25
32	Trauger, Pa.	50	00
33	Northampton, Pa	236	40
34	Old Forge, Pa.	27	00
35	Whitney, Pa.	47	00
36	Scottdale, Pa.	40	85
37	Chisholm, Minn.	55	21
38	Auburn, N. Y.	93	42
39	Syracuse, N. Y.	55	74
40	Scranton, Pa.	58	71
41	Westmoreland,Pa	35	42
42	Passaic, N. J.	74	11
43	Simpson, Pa.	36	00
44	Mt. Carmel, Pa.	12	00
45	Philadelphia, Pa.	35	28
46	Plymouth, Pa.	171	50
47	Ambridge, Pa.	73	28
48	McKeesport, Pa.	108	00
49	Powhatan, W.Va.	15	75
50	Desloge, Mo.	9	00
51	Yatesboro, Pa.	38	00
52	Holyoke, Mass.	54	48
53	Pittsburg, Pa.	204	10
54	Terryville, Conn.	12	85
55	Carnegie, Pa.	82	42
56	Allegheny Pa.	36	57
57	Cohoes, N. Y.	30	55
58	Ramey, Pa.	83	69
59	Leinsering, Pa.	43	63
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa.	89	57
62	Monessen, Pa.	90	69
63	Ford City, Pa.	70	84
64	Gradatim, Pa.	4	00
65	Elizabeth, N. J.	100	71
66	New York, N. Y.	40	99
67	Butler, Pa.	137	89
68	Ansonia, Conn.	13	57
69	New York, N. Y.	30	14
70	Jersey City, N. J.	108	14
71	FranklinFurnace N. J.	24	00
72	Alden Sta., Pa.	76	14
73	Providence, R. I.	14	42
74	Granville, N. Y.	15	00
75	Mt. Carmel, Pa.	26	00
76	Newark, N. J.	27	20
77	Yorkville, O.	19	00
78	Minersville, Pa.	182	33
79	Meyersdale, Pa.	28	45
80	Pleasant Valley, Pa.	71	54
81	Baltimore, Md,	19	00
82	New Alexandria, Pa.	—	—
83	Carnegie, Pa.	9	42
84	Canonsburg, Pa.	60	29
85	Hazleton, Pa.	135	71
86	Olyphant, Pa.	70	00
87	Lancaster, N. Y.	20	14
88	Cross Fork, Pa.	13	42
89	Simpson, Pa.	18	00
90	Centralia, Pa.	20	57
91	McKees Rocks, Pa	83	69
92	Taylor, Pa.	132	34
93	Newburgh, O.	15	00
94	New Britain,Con.	49	97
95	Beavers Meadows Pa.	57	99
96	Pittsburg, Pa.	72	40
97	Marion Heights, Pa.	19	10
98	Shenandoah, Pa.	28	66
99	Wilkes Barre Pa.	116	52
100	McKeesport, Pa.	—	—
101	Canonsburg, Pa.	5	56
102	Cleveland, O.	77	14
103	Export, Pa.	16	00

Від.	Місцевість	$	ц
104	Perth Amboy, N.J	92	77
105	Nicetown, Pa.	14	84
106	Chicago, Ill.	65	22
107	Sayre, Pa.	52	42
108	New York, N. Y.	83	96
109	Ellswoth, Pa.	40	09
110	Leetsdale, Pa.	29	00
111	Allegheny, Pa.	9	77
113	New Florence, Pa.	42	25
114	Dunmore, Pa.	46	00
115	New Philadelphia Pa.	31	00
116	Chisholm, Minn.	16	63
117	New York, N. Y.	89	54
118	Pittsburg, Pa.	10	66
119	Latrobe, Pa.	45	50
120	Spangler, Pa.	51	82
121	Trenton, N. J.	153	17
122	Trenton, N. J.	60	49
123	Scranton, Pa.	205	54
124	Ormrod, Pa.	60	69
125	Chicago, Ill.	—	—
126	Beaver Dale, Pa.	37	50
127	Buffalo, N. Y.	16	00
128	Lorain, O.	17	57
129	Sykesville, Pa.	45	00
130	Pittsburg, Pa.	30	75
131	Buffalo, N. Y.	6	14
132	McKeesport, Pa.	40	74
133	Newark, N. J.	14	55
134	Ernest, Pa.	45	10
135	Smoke Run, Pa.	141	33
136	Carnegie, Pa.	23	00
137	West Seneca, NY.	12	00
138	Philadelphia, Pa.	9	85
139	Oil City, Pa.	28	89
140	Youngstown, O.	58	30
141	Little Falls, N. Y.	31	33
142	Elisabeth, N. J.	36	27
143	Windber, Pa.	52	68
144	New York, N. Y.	24	76
145	Altoona, Pa.	20	39
146	McKees Rocks, Pa	33	00
147	Allentown, Pa.	34	41
148	Homestead, Pa.	27	25
149	West Seneca N. Y.	24	00
150	Irwona, Pa.	17	00
151	Allentown, Pa.	5	56
152	Homestead, Pa.	36	00
153	Berwick, Pa.	56	00
154	Dunmore, Pa.	29	85
155	Perth Amboy, N.J	15	40
156	Sheffield, Pa.	16	00
157	Donora, Pa.	51	96
158	New Kensington, Pa.	31	77
159	Herkimer, N. Y.	34	72
160	Jamaica, N. Y.	19	99
161	Tower City, Pa.	23	25
162	Scranton, Pa.	61	59
163	Edmonton, Alta.	17	14
164	North Hadley, Pa	17	28
165	Chicago, Ill.	45	28
166	Barnesboro, Pa.	48	00
167	Cumbola, Pa.	17	71
168	Perth Amboy, N. J.	15	13
169	Scranton, Pa.	36	60
170	Chauncey, Pa.	29	83
171	Pittsburg, Pa.	53	50
173	Cleveland, O.	20	14
174	Oxford Furnace, N. J.	37	00
175	Detroit, Mich.	11	57
176	New Burgh, N. Y.	14	25
177	Vegreville, Alta., Can.	8	00
178	Manchester, N. H.	9	99
179	St. Louis, Mo.	58	70
180	Scarbo, W. Va.	17	25
181	Manville, R. I.	11	70
182	Dixonville, Pa.	30	10
183	Sunderland Mass.	17	71
184	Whiting, Ind.	48	56
185	Hazleton, Pa.	—	—
186	McAdoo, Pa.	37	35
187	Ford City, Pa.	28	54
188	Ginter, Pa.	32	52
189	South Fork, Pa.	47	09
190	Newark, N. J.	26	40
191	Troy, N. Y.	41	57
192	Herkimer, N. Y.	18	27
193	Red Star, W. Va.	10	00
194	Minneapolis, Min.	18	70
195	Peckskill, N. Y.	17	55
196	Whiting, Ind.	44	00
197	Swoyers, Pa.	46	38
198	Port Jerwis, N. Y.	38	12
199	Whiting, Ind.	34	78
200	Syracuse, N. Y.	23	24
201	Whippany, N. J.	13	57
202	Auburn, N. Y.	30	56
203	Brooklyn, N. Y.	22	67
204	New York, N. Y.	6	27
205	Emerald, Pa.	29	24
206	Ambridge, Pa.	8	00
207	Jeanette, Pa.	66	95
208	Kingston, Pa.	63	84
209	Carteret, N. J.	71	00

Від.	Місцевість	$	ц.
211	Stapleton, N. J.	21	33
212	Cleveland, O.	19	00
213	Bayonne, N. J.	19	18
214	McKees Rocks Pa	32	36
215	West Rutland, Vt	32	00
216	Hazleton, Pa.	44	50
217	Rochester, N. Y.	15	25
219	Keokee, Va.	28	05
220	Brooklyn, N. Y.	16	98
221	Chicago, Ill.	21	54
222	Mahanoy City, Pa	58	12
223	Port Buckley, Pa.	54	36
224	Belle Valley, O.	25	57
225	Desloge, Mo.	45	00
226	Hammond, Ind.	16	00
227	Derry, Pa.	26	00
228	St. Clair, Pa	16	57
229	Scranton, Pa.	105	10
230	Monessen, Pa.	20	71
231	Scranton, Pa.	41	71
233	Passaic, N. J.	48	59
234	Elizabethport, NJ	29	87
235	Rossford, O.	27	49

Від.	Місцевість	$	ц.
236	Ambridge, Pa.	11	40
237	Chester, Pa.	45	03
238	New Alexandria, Pa.	10	14
239	Philadelphia, Pa.	50	93
240	Portage, Pa.	19	72
241	Newark, N. J.	—	—
242	Harpersville, Pa.	9	00
243	West Pullman, Ill.	11	84
244	Bellefonte, Pa.	28	42
245	Trenton, N. J.	21	75
246	Crompton, R. I.	9	28
247	Wilmington, Del.	25	34
248	Coatesville, Pa.	21	83
249	Nanticoke, Pa.	26	06
250	Pittsburg, Pa.	38	80
251	Cleveland, O.	24	40
252	Northampton, Pa	26	38
253	Lopez, Pa.	36	71
254	New Britain, Con.	19	15
255	West Newton, Pa	40	21
256	Ronco, Pa.	18	14
257	Spring Valley, YN	29	87

Прихід за Серпень с. р. єсть $11,581.43

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.

Панькови Бобак, Shamokin, Pa.	$1000.00
Лукачови Вайда, Jersey City, N. J.	1000.00
Михаїлі Немет, Export, Pa.	1000.00
Матвію Стофик, Butler, Pa.	500.00
Антонови Банашевич, Scottdale, Pa.	500.00
Маркови Самуляк, New York, N. Y.	600.00
Николаю Кічан, Donora, Pa.	1000.00
Стефані Пласконь, Franklin Furnace, N. J.	1000.00
Василю Куривка, Cleveland, O.	1000.00
Магдалені Стерапик, Minersville, Pa.	400.00
Катерині Риджанич, Terryville, Conn.	400.00

Запомога для:

Димитра Булик, Wilkes Barre, Pa.	100.00
Страйкерів в McKees Rocks, Pa.	200.00
Михайла Пех, Lansford, Pa.	200.00
Річне засіданє Голов. Урядників	1,812.42
Орґан Р. Н. Союза	1,167.90
Платня Гол. Уряду	190.00
Адміністрація Р. Н. Союза	256.49
Нагорода місц. орґанізаторів	91.02
Розхід за місяць Серпень с. р. єсть	$12,417.83

Зіставленє:

Прихід за місяць Серпень с. р. єсть	$11,581.43
Готівка з кін. Липня остала	50,447.25
Весь дохід єсть	$62,028.68
Розхід за місяць Серпень с. р. єсть	12,417.83
Готівка з кін. Серпня остає	$49,610.85

З того:

Фонд сирітський виносить	$29,871.07
,, резервовий ,,	10,063.77
,, народний ,,	2,412.37
,, бідних ,,	3,192.37
,, розпорядимий ,,	4.071.27
Разом	$49,610.85

Д. Капітула предс.

А Шаршонь кас. **С. Ядловський секр. фін**

"SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
184 Hudson., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,
manager,
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопис для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $200
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати газету треба всегда з горы.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мони ордер). Money order то є картоцку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Яка повинна бути наша робота.

Наші галицкі братя своєю виставою в Стрию здали сьвітлий іспит-огляд народньої своєї роботи. Показали своїм і ворогам свої дотеперішні здобутки, пізнали зразом свої недостачі і хиби. І се признали галицьким Українцям Поляки, се признали і москвичі.

Та і нам, американським Українцям виходить з сего сьвята Галичан деяка наука. Ми з нього можемо навчити ся, що нам робити, як направити наші хиби, що лягли проклоном на нашім житю-бутю на вольній землі, на яких підвалинах оперти нашу роботу, та який її надати напрям.

Отже метою нашої народньої праці повинна і мусить бути не руїна а будова великої культурної нації. До доверщення сеї задачі повинна всіх згуртувати любов до свого народа, сьвідомість своїх прав і обовязків, а коли ся любов до свого народа буде товчком народньої праці, тоді устануть братні межиусобиці, тоді в найголовнійших питанях не буде ріжниці поміж нами. Але любов ся мусить бути чиста і прозрачна наче хрусталь, без найменчої тіни особистої користи, особистих інтересів. Найменче зарисованє хрусталю-любови особистим інтересом робить його безвартісним, перемінює його в брудне фарисейство. А отсе стає страшнійшою і небезпечнійшою колодою в житю народа як усї найзавзятійші, явні вороги.

А се фарисейство, покрите плащем любови народа у нас, на жаль, стало так загальним, що імя йому леґіон.....

До цїли, до будови великої культурної нації можемо дійти лишень дорогою невтомимої праці, неустрашимого поборюваня перешкод. Бо тільки праця муравлина, неустрашима, уперта, неустаюча перед ніякими запорами веде до поступу. Застій доводить до зіпсутя, до гнилі. Тільки народ, що працює сам над собою зможе заняти своє місце серед народів сьвіта, зможе добути належні собі права. Бо прав ніхто нікому не дає даром, права всі треба добути собі працею, але не бездушною, розстріленою, а працею, що стремить до витиченої цїли.

А що кожда праця, кожда народня робота немунучо стрічає (ся з перепонами, отже намагаючи ся їх усунути стає тим самим боротьбою.

А оружєм в сїй народній боротьбі мусить бути книжка, оружєм тої боротьби народної, якої кличем є любов народа а метою єго будуччина. І тому ніколи не дійдемо до цїли розбурхуванєм народних пристрастий, криками і верескaми, але муравлиною працею, наукою тихою і спокійною. Отже не „многолюдні віча" але читальні, курси, виклади — се шлях і напрям борби, яким нам йти до сьвітла; лишень поступаючи ним ми збудуємо велику націю. Хто-ж сїє вітер, той збирати-ме бурю, той зможе завалити, а-ле вибудувати ніколи!

А що ми не хочемо тямити, що наша робота робить ся під кличем пристрастий, а не любови, що ми одні буримо тільки роботу других, що ми розбурхуємо лиш пристрасти а не поглублюємо народнє знанє — тому ми і діждали ся такого гаразду, який днесь маємо. В нас сей „робітник на народній ниві", сей „патріот", хто викричить ся в патріоти — лайкою на других. Йому мож бути злодійом, ошустом, піяком, без чести і характеру, без моралї — але коли він вміє лаяти ся по босяцки — він великий патріот. Він завсїгди найде партію йдучу за ним. Але чи з сього яка користь?...

Народ живий мусить мати партії у своїм нутрі. Народу без партії нема на сьвіті. Але хотяйби сї партії і як ріжнили ся між собою своїми принціпами — вони мусять в однім сходити ся: почутю народного достоїньства. Коли-б в нас була ся чеснота, ми днесь не мали-б стільки таких, що „упідлились, ще-й горді підлотою!..."

Коли у нашім народі в тім напрямі піде робота, тоді і щезне з поміж нас всяка зневіра, самолюбство, всякий порок; коли народня робота піде під прапором мира, коли її роботою буде не руїна а будова великої культурної нації — тоді і ми обновимо ся в правді великій, сьвятій.

Але не скорше...

Ню Йорські торжества.

Докінченє.*)

В четвер чудова погода. Сонце сипле сьвітлом та жарить немилосерно сї мілїони людий, які зібрали ся на 6 миль довгій просторони, почавши від 110 аж до 4-ої улиці, щоб приглянути ся військовій параді. Парада почала ся з військовою точністю о 1-ій годині і по ґенеральнім штабі маршерував відділ анґлійських матрозів (600 людий) які у своїх оригінальних соломяних капелюхах робили досить понуре вражінє. По Анґлійцях йшов відділ німецьких матрозів в числі 400. Заки ще показали ся в віддалї їх сині шапки, вже чути було гук їх кроків. Неначе машина... По німецьким відділі слїдували Французи, Італійці, Голяндці, Мексиканці і т. д. Видці, особливо жіночого пола, не скупили оплесків.

З невисказаним ентузиязмом повитано американських матрозів (5000 людий). На їх чолї маршерували кадети з West Point у своїх сїрих, чудернацьких мундурах. Тут були заступлені всї воєнні кораблї Злучених Держав.

Голова при голові товпили ся люди яких число подають на два мілїони; річ природна, що коло офіціяльних трибун натовп був найбільший.

Тут кождий хотів не лиш параду побачити, але і надивити ся на комплєтну колекцію всїх ню-йорських graft-ерів. А з них не хибувало нї одного. Всї як один, явили ся, самі товсточереві матадори.

Але звісна річ: „Graft" заразлива недуга. І там де мійські урядники шахрували і крали місця на трибунах — звичайні польові, лїсові і вуличні „graft-ери" гадали, що і їм вільно се саме. І так можна було бачити якогось гольтіпаку, що до якоїсь женади відривав на Вашинґтонсквері віконниці з каменицї. Пару пачок він вкрав вже передше і тепер уставивши зі всего матерялу трибуну, почав продавати на ній місця. Зовсїм неначе перший ліпший наш мійський бонза.

Одиноко інтересним в цїлій параді були чужі матрози. Лиш і тут необійшло ся без припадку. Військова музика грала на 110 вул. гимн кождої надходячої нації. І коли надійшли-Французи а орхестра заграла марсильзу, німецькі матрози здригнулись та здивовано глянули на своїх офіцирів, чому сї не кажуть їм бити клятих соціялїстів, що поважили ся в присутности жовнярів Вільгельма II-го на такий злочин. Однак мимо того сусїдні камяниці не повалили ся.

Загально критиковано маршеруючих жовнярів, що нї один з них не всьміхнув ся навіть до Американок, які скакали, свистали, кричали, махали руками, хустками, завертали очима, щоб лиш звернути на себе увагу. Бідачки не знали, що йти поміж американською публикою не належить до ніяких приятностий. Тут і слїду нема з ніякого одушевленя, якогось настрою, чутя. Але за те сиплять ся глупі, пласкі „віци" наче з рукава. В виду того і не дивниця, що з цїлої паради найбільше одушевленє викликав поміж публикою відділ, якого вела зі собою залога котрогось воєнного амер. корабля. За його поводом здіймав ся дійсний гураґан оплесків, свистів і криків. Здасть ся — близькі свояки раділи зі стрічи.

Кульмінаційною точкою цїлого ювилейного торжества — сказавши так між нами: найбільшого гумбуґу, — був безперечно в суботу, 2-го с. м. німецький карнавал. Німцям треба признати, що вони стоять на чолї культури в Америці і вони се своїм виступом блискучо оправдали.

В карнавалї брало удїл 50 чудових височенних возів (деякі високі і на 2 поверхи) які відмінно від вівтіркової паради представляли штуку, поезію, літературу, неначе вказуючи, що в тім напрямі Німцї ведуть перед. На возах кишіло від людий в відповідних костюмах, які в більшій части були споряджені — з нічних сорочок...

Похід почав ся точно о годині 8-ій вечером і йшов тою самою дорогою що історична і військова парада. Здалека ще видко було, як кивав ся великанський смок, який мав представляти красні штуки. Він відчиняв похід. З публики здасть ся мало хто розумів сей символ і тільки собаки немилосерно брехали на стоячі на смоку постаті в нічних, білих довгих сорочках. Кругом було темно... Вправдї йшла „компанія" з ґазоліновими лямпами по переду, але лямпіони не горіли. Доперва коли надїхав віз представляючи „Сьпів" заплескало пару людий в долоні. На возі самі актори в костюмах палили безпинно фаєрверки, на доказ, що вони дістали від комітету на се гроші. „Lorelei" (русалка на скалї ріки Рену) виглядала, неначе кождої хвилини скотить ся на голови публики, а її голі ноги аж посиніли від зимна. І то в часі, коли панчохи так подешевіли!... На возі представляючим сцену з опери Зіґфрід на самім чубку сидів герой о кількох тонах ваги. На возі „Гумор" на горі стояло чаруюче жіноче явище, яке однак правдоподібно мало кольосальний страх щоб часом з вижин не скотити ся в діл, бо безпинно тулило ся до свого мужеського товариша, що аж всї йому голосно завидували. Коли надїхав віз представляючий „Короля ледів" якийсь ентузіяст закричав три рази гурей в честь Др. Кука. Однак голос його був голосом кличучого во пустини. „Діяну" (грецька богиня львів) звичайно представляють в божеській наготі; в поході — правдоподібно зі взгляду на можливість набаленя ся катару — вбрано її в усї „пропріетети" модерної жіночої гардероби.

Найбільший апляв викликав „віз гайдельберський" на верху силїв на бочці веселий брат і завзято вимахував порожною шклянкою. Гарні були і „Морські русалки," а особливо одна дрібненька брунетка, яка так запрошуючо а кокетно виїла махати лївою плетвою свого хвоста, що всякому робило ся аж тепло...

Була вже 10-та година, коли минув послїдний віз. Товпи розсипали ся. Прогомоніло — минуло ся. Найбільший американський гумбоґ. Ювилей Гудсон-Фултон належав до минувшини. І всї біґли, спішили домів, щоб і собі натягнути — нічну сорочку.

*) Гляди число 39. По причині браку місця в послїднім числї подаємо се справоздане днесь.

Протокол з засїданя Гол. Уряду Р. Н. С.

(Продовженє з 1-ої стор.)

„Робітники", містить ся платня складачів, редакторів, директора, менаджера і кореспондентів. 4) До рубрики „Папір робіт" входять всї видатки за папери, картони, тикети і т. д. 5) В рубриці „Стак" містить ся ціна купна всїх предметів куплених для сталого ужитку редакції, або ціна за такі річи, котрі звільна відпродують ся та за які гроші вернуть ся. Тут входять також: почтові марки, котрі „Свобода" одержала в листах як заплату за книжки, за предплату „Свободи", оголошеня і т. д.

Надзвичайні видатки були такі:

Дня 23. Липня 1908 експертови за отаксованє „Свободи"	15.00
Дня 10. Вересня Harry Brochurst за контракт купна	25.00
Дня 30. Вересня Henry J. Scheuber зарука на контракт найму льокалю „Свободи"	150.00
Дня 10. Жовтня заміняно чек „Свободи" за чек Ruth. Exchange Co. (гляди також „Дохід")	400.00
Дня 11. Марта 1909 такса за воду	45.71
Дня 30. Марта — лоєр	62.10
Дня 4. червня за почтові марки на висилку петиций в справі М. Сїчинського	12.00
Дня 1. Липня — лоєр	50.00

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Усего приходу було почавши від 23. Липня 1908 до 5. вересня 1909	21,712.60
Розхід за той час виносив	20,652.20
Остає в касї „Свободи"	1,060.40
Контрольна Комісія винайшла блуд в користь каси „Свободи" на суму	18.04
Отже після того стан каси „Свободи" виносить	1078.44

Кромі повисшої суми „Свобода" переховує часово усякі гроші збирані на народні цїли. Сих гроший під пору є на суму 234.98 дол., що разом з висше представленою готівкою дає загальну суму в касї „Свободи" 1313.42 дол.

На сю суму складають ся:

банкова книжка на	1099.27
готівка	162.68
Money Orders і чеки	51.47
Разом	1313.42

Дальше представив Менаджер д. Кирчів довжників „Свободи" за всякі роботи, як тикети, оголошеня, друки, листи і т. д. Загальна сума довжних претенсій в користь „Свободи" виносить . . 1394.08

що разом з представленою висше готівкою в касї „Свободи" (по відтягненю складок на народні цїли) 1078.44

дає загальний чистий зиск, який принесла друкарня „Свободи" Р. Н. Союзови за час від 23-го Липня 1908 до 5-го вересня 1909 року 2472.52

то є 29 процент від ціни купна.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

Жовтень.

21	Ч	Пелагії
22	П	†Якова апост.
23	С	Евлампія
24	Н	21. Филипа
25	П	Андроніка
26	В	Карпа муч.
27	С	Параскеви

— Від минувшого тижня друкарня та редакція часописи „Душпастирь" перенесли ся до Філядельфії та містять ся там під ч. 821 N. Franklin Str. Редакцію часописи по о. П. Понятишинім обняв о. Зах. Орун а управителем друкарнї став о. Й. Боярчук. В виду того всякі листи, рукописи, передплату, чеки, моні ордери, та взагалї всьо, що тикає ся справ „Душпастир-я" треба слати на адресу: „Dušpastyr", 821 North Franklin Str., Philadelphia, Pa.

— „Ґалічанін" про стрийську виставу. „Ґалічанін" (найбільший москвофільський дневник в Галичині) описавши безсторонно українську виставу в Стрию, закінчив отсими характеристичними словами: „Выставка доказуетъ, що украйнофильская партія поднялась въ послѣднихъ лѣтахъ особенно тѣмъ, що члены ея переводили организацію народа въ каждомъ направленіи и що паралельно съ политическою вели также економическую роботу. Тѣмъ способомъ стали они сильными и то было причиною, що нынѣ заняли крѣпкіи позиціи по городамъ и селамъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ. Фактъ тотъ удостовѣряемъ по той причинѣ, щобы нашимъ людямъ доказати на примѣрѣ, що не шумомъ и крикомъ, не голословными отзывами и угрозами а муравейнымъ трудомъ достигается успѣховъ, силы, вліянія и значенія. Можетъ быти, що за то будуть на насъ нѣкоторыи люди сердитися, но мы должны разъ констатовати фактъ, о которомъ до сихъ поръ говорилось и писалось у насъ лишь окольными путями, щобы въ кого не поздражати и не оскорбляти".

Сьвята правда ґаспада москвофіли! „Крѣпкія позиціи муравейнымъ трудомъ" заняли „украинци" в Галичині. Бо лиш ми, народ живий — коли ви штучний витвір, призрак, без житя і душі, коротаєте до часу боляком на народнім орґанізмі своє нужденне життя.

— Як доносить унґварська „Найка", вписало ся до тамошної ґімназії понад 500 учеників, між тим 204 гр.-кат. Однак на руську мову вписало ся ледви 100 учеників. Причини того належить шукати в тім, що замість народного язика, викладає ся там якась мішанина церковного і народного язика. Львівська „Просьвіта" звертала ся вже перед десяти роками до угорського міністерства просьвіти, аби до науки руської мови в ґімназіях в Пряшеві, Унґварі, Мункачи і Сиготі закликало учителів з Галичини, бо на угорських університетах нема катедри руської мови, однак міністерство відповіло відмовно.

— Запалки з двома головками. Високо оподатковане запалки в Німеччині спонукує тамошних техніків до щораз новійших винаходів в области приладів до запалюваня або до уліпшеня істнуючих запалок в той спосіб, що би за висшу ціну давати також більші користи. Найбільше, як здаєть ся, розширив ся промисл виробу запалок з двома головками. Запалки ті будуть трохи довші від дотеперішних а через те, що можна буде їх запалювати з обох сторін, оправдуєть ся бодай почасти їх висша ціна. В нїмецькім уряді податковім зложено доси аж 59 охоронних марок на такі запалки.

— Передісторичні викопки. В місцевости Пєрінє департаменту Дордонь у Франції один учитель найшов під скалою в земли добре удержаний кістяк передісторичного чоловіка, котрого вік оцінюють на звиш 20.000 літ. — Із Штокгольму доносять, що д-р Отто Фреміж відкрив коло гори Ом, біля озера Веттерн, останки дому на палїсадах сперед 4.000 літ, а також богато оружя і знарядів з каменя, кости і рога. Є се перша сего рода викопка в північній Европі.

— Кошти російсько-японської війни. „Новое Время" доносить, що рахункова палата виладила остаточно для думи кошти російсько-японської війни. Загалом війна коштувала Росію кругло міліярд і сто мілїонів рублїв. З того 552 мілїонів видано на поживу для війска і коний, 318 мілїонів на платні, а 113 мілїонів на дрібні видатки. Комісія ствердила в рахунках — як звичайно в Росії — величезні дефравдації.

— Незвичайна еґзекуція. З Мадриду доносять, що віддїл війська, відкомандований до виконаня вироку смерти на революціонері Ґарції, відмовив послуху. На першу команду: „Стріляй!" вояки зовсїм не вистрілили, а на другу команду вистрілило лише кількох і то у воздух. Тодї офіцир сам револьвером застрілив засудженого.

— В сґраві проколеня селянина Новицького жандармом подає „Діло" такі подробиці: Героєм в тій кровавій події є цуґсфірер жандармерії з Устрик долішних, Григорій Чолач. Заходячи до Соколової Волї ліського повіта на патрулю, навідував ся не лише до начальника громади, але і до иниших господарів, однак лише таких, в котрих є молоді та гарні жінки... Кілька днів перед траґічною подією зайшов він ночию до хати Сенька Новицького також без ніякої урядової орудки. і довідавшись від сестри Новицького, що господар спить з жінкою в стодолї, звелїв її закликати молоду ґаздиню до хати. Сестра Новицького не послухала жандарма і він небавком забрав ся. Кілька днів опісля, дня 27. вересня, в сьвято Воздвиженя Чесного Хреста, прийшов Чолач знова до Соколової Волї і зайшов, як звичайно, до начальника громади. Тодї прийшов до жандарма Сенько Новицький спитав його: „Чого ви, пане, глядали в ночи за моєю жінкою, таже вона анї війт анї радний?" Жандарм відповів на се, що так йому хотїло ся, і дальше вивязала ся між обома суперечка, при чім Новицький поводив ся зовсім спокійно, хотяй жандарм кричав до нього остро. Вкінци жандарм постановив Сенька Новицького арештувати і хотїв закувати його в ланцушки, але стрий Сенька, Михайло Новицький, котрий надбіг в сю хвилю, зловив за ланцушки і крикнув: „За що заковуєте невинного чоловіка?" Се розлютило жандарма ще більше і він звелїв війтови закликати кількох людий, аби Сенька Новицького звязали, а тимчасом став вимахувати поперед нього карабіном з наложеним баґнетом, не пускаючи його з подвіря. За хвилю надійшло кільканайцятьох людий і кількох з них, хотячи похвалитись перед жандармом своєю силою, звалило Сенька Новицького на землю. Новицький боронив ся всїми силами і лежачи на земли, скинув зі себе трьох людий. Тодї озьвірілий жандарм замахнув ся карабіном і штовхнув лежачого Новицького баґнетом в груди, завдаючи йому рану 8 цм. глубоку. Опісля арештував ще Михайла Новицького за те, що перешкаджав йому в „урядованю". Додати годить ся, що через того самого жандарма повісив ся торік малий хлопчина, котрому він загрозив, що буде з нього „живцем шкіру дерти". За те мабуть Чолач аванзував зараз по тім з капраля на цуґсфірера. Надїємо ся, що по пробитю Новицького австрійсько-польсько-шляхотські власти зроблять його вахмайстром.

— Еміґрація до Канади. В протягу місяця серпня приїхало до Канади всїх еміґрантів 15.387 а тамтого року в тім самім часї 10,082. Зі Сполучених Держав приїхало в згаданім місяци найбільше, бо аж 8,024. Всїх еміґрантів за 5 перших місяців приїхало до Канади 105,636 а тамтого року за той час приїхало 90,385.

— „Годичное собраніе общ. Качковскаго" відбуло ся послїднього тижня у Львові „благополучно". Д-ра Дудикевича, що вславив ся своїми „займами" і непорочним житєм, за що одержав „мордобитіє", витано на двірци овацийно. Єго сторонники хотїли свого вожда при орхестрі в поході ввести до Львова, але дирекція поліції на се не пристала. Руська молодїж відсьпівала перед „Народнымъ Домомъ" кацапський гимн: „Честь вам, кацапські лайдаки", який так вплинув на зібраних членів общ. Качковського, що д-ра Дудикевича вибрано предсїдателем зборів. Дальше відбували ся „совѣщанія" без „большихъ диссонансовъ". Др. Дудикевич оглядав ся на всї сторони, бо побоював ся нового „мордобитія", яке однак сим разом єго щасливо оминуло. Вечером хотїла устроїти руська молодїж нову демонстрацію перед „Народнымъ Домомъ", але „Kacapenland" подбав про сильну асистенцію поліції (пятьох комісарів і поверх сотки поліційних жовнїрів). Щоби „собраніе" випало „блистательно" уставлено на подвірю музику і бочівки пива. Розохочені сватки почали вигопкувати і вигойкувати. Фракції Дудикевича не повело ся взяти в руки „общества", на яке так довго острили зуби. Предсїдателем „общества" вибрано поновно проф. Ф. Свистуна, до видїлу війшли на місце чотирох вильосованих членів ради. Яросл. Лепкий, о. Роман Красїцький, Ант. Павенцький і Сим. Бендасюк. „Совѣщанія" вели ся страшною „тарабарщиною", яку „Kacapenland" зове „русскимъ литературнымъ языкомъ".

— З воздухоплавства. Від недавного загального попису воздухоплавців у Франції розпочали ся по многих містах виступи воздухоплавців за платним вступом. Недавно виступав один з другорядних воздухоплавців в Варшаві, але ледви мінуту міг вдержати ся у воздусї. Публика заплатила за то представлене поверх 60 тисяч. Блєріо мав виступити в Берлїнї і взяв був 20.000 марок задатку. Потім не міг що до решти згодити ся з своїм імпресарієм і не хотїв звернути задатку, поки єму не зафантовано машини до лїтаня. Тепер Блєріо пописує ся в Кільонії, де доконав двох злетів. Перший тревав 3 мінути, а другий 13 мінут. В Йоганїсталю пописував ся оногдї Лятам. По одногодиннім летї у воздухах коли вже смеркало, Лятам спускав ся на землю і зачепив о дерево. Наслїдком того долїшна частина машини поломала ся, а Лятам покалїчив ся в голову. В Почдамі випробовував Орв. Райт свій бальон з кермою. Також в Градци відбувають ся від кількох днів проби лету бальона з кермою, винаходу інж. Реннера. Є се перший бальон з кермою в Австрії. Проби випали зовсїм добре, а мав їм приглядати ся мінїстер війни, який нарочно в тій цїли приїхав до Градця. Нещасливі пригоди, які лучають ся дуже часто при воздухоплавстві, зовсїм не відстрашують сьмільчаків. От перед тижнем стрітила катастрофа найбільший бальон французький „Република". Підчас лету на висотї 200 метрів зломало ся одно крило вітрака і роздерло бальон. Човен з чотирма офіцирами та інжінєрами злетів на землю і поторощив ся, а всї сьмільчаки згинули. Цїла Франція сумує тепер по утратї „Републики". Взагалї Франція не має щастя до бальонів, бо недавно бальон „Patrie" також згорів.

DERRY STA., PA. бр. сьв. Івана Хрест. ч. 227. повідомляє всїх своїх членів, що братство зістало запрошене на посьвящене гр. кат. церкви в Ню Александрії, яке має відбути ся 31-го с. м. Після ухвали мітинґу порішено взяти участь і треном поїхати до Donohoe рано 31-го. Просить ся уважати на час, як де трен іде (на Derry о 8.28 рано). Член не взявший уділу в тім походї заплатить одного доляра кари на сю церков, і то без вимівки „що менї далеко".

Василь Баран предс.,
Юстин Медвідь скр.,
Антін Королевич кас.

ДЕ ЄСТЬ?

(Mina) Мілянна Станчак, жена Антона Станчак. Лишила свого мужа хорого дня 1. Вересня, забрала спору суму грошей і пішла глядіти нового. Походить з села Сквіртне, пов. Горлиції, з роду Кода. Літ 32—33, середного росту, після свого стану груба, волосє чорне, очи пивні, має золотий зуб, який, коли вона сьміє ся добре видно. Перебуває десь в околицях Pittsburg-a з своїм коханцем бльондином; кромі сего є 4 лїтна дочка сего кавалєра разом з ними. Хто би знав про ню, нехай притримає її детективами та дасть знати на адресу:

Anton Stanczak,
59 Morris Str., Jersey City, N. J.
За се дістане надгороди 10 дол.

William J. Gaynor

Кандидат на мейора міста Ню Йорк

Чесні урядники для чесних людий.

Кандидатами поставленими Партією Демократичною суть такі люде, за котрими повинен голосувати кождий горожанин при наближаючих ся виборах в Новембрі с. р., позаяк сї кандидати визначають ся розумною чеснотою ощадности, і власне ся прикмета уможливляє їм корисно кінчити кожде дїло.

В містї Ню Йорку находять ся тисячі людий, котрі платять щорічно великі податки, і консеквентно они хотїлиби, щоби сї гроші були ужиті як найкориснїйше. Они хотїлиби віддати їх в руки чесних і розумних урядників; хотїлиби віддати їх подібно як в якесь предприємство, але не на марно.

Щоби їх бажаня сповнились, они повинні звернути головну увагу на характер тих людий, які зістали поставлені кандидатами на ріжні уряди почавши від мейора.

Комітет Партії вглянув отже в усї факти відносячі ся до характеру кандидатів, і переконав ся, що тіїж суть впливовими горожанами, і що се промавляє за їх попертем. Тому Комітет просить наших краянів, щоби голосували за ними. Він з гордостію зазначує, що судія Ґейнор, кандидат на мейора, посьвятив своє дотеперішне високе становище як Судія Висшого Суду стейту Ню Йорк, щоби лиш приняти номінацію на мейора, і щоби опісля працювати для добра сеї великої метрополії.

Поставлений на Comptroller-a Robert R. Moore є одним з найвизначнїйших горожан, котрий дає занятє тисячам людий в многих предприємствах, з якими він є в злуці. Він приняв номінацію, щоби віддати свої услуги для своїх людий.

George G. Battle, поставлений на District Attorney-я, є визначним адвокатом в тім містї і приняв сю номінацію, а если зістане вибраний, горожани можуть бути певні, що його поступоване буде рівно справедливе.

Дальша ліста кандидатів є на Судіїв ріжних Судів і других повітових урядів. Се суть люди визначні і здібні а деякі з них походять з вашої кляси. На случай їх вибору, они будуть служити людям а не як кандидати противної партії, котрі віддадуть ся на услуги тростам, які їх номінували.

Демократична Партія міста Ню Йорк всегда служила людям і помагала їм користуватись всїми найлїпшими вигодами, які они раді би осягнути. Републїканська партія обіцювала много, однак нїколи обіцянок не додержувала.

Се відай досить ясне, щоби голосувати за кандидатами Демократичної Партії при виборах в Новембрі, щоби опісля люди тїшились добробитом, рівностію і свободою, якими тїшились під властію Демократичної Партії в минувшинї.

ДЕМОКРАТИЧНА ЛІСТА ВИБОРЧА

День виборів 2-го падолиста 1909

Льокалї виборчі відчинені від 6-ої рано, зачиняють ся о 5-ій вечером.

На Mayor-a William J. Gaynor.

На Comptroller-a Robert R. Moore.

На President-a, Board of Alderman John F. Galvin.

На Судіїв висшого суду: Charles H. Traux, John J. Delany, Francis K. Pendleton.

На судію, мійского суду Geo. F. Roesch.

На District Attorney-a George Gordon Battle.

На Sheriff-a Christopher D. Sullivan.

На County clerk-a James J. Hagan.

На Register-a John L. Goldwater.

На президента, Borough of Manhattan Joseph Haag.

На Coroner-ів Julius Harburger, George F. Shrady, Peter P. Acritelli, Edward T. McCrystal.

На судіїв, Municipal Court:

Dist. No.
1. Wauhope Lynn
John Hoyer
William F. Moore
2. Benjamin Hoffman
Leonard A. Snitkin
3. Thomas E. Murray
Thomas F. Noonan
6. Herman Joseph
8. John J. Dwyer

На Assemblymen-ів:

Dist. No.
1. Thomas B. Caughlan
2. Alfred E. Smith
3. James Oliver
4. Aaron J. Levy
5. James J. Walker
6. Adolph Stern
7. Peter P. McElligott
8. Moritz Graubard
9. John C. Hackett
10. Harold Spielberg
11. John J. Boylan
12. James J. Foley
13. James J. Hoey
14. John J. Herrick
15. John B. Adger Mullally
16. Martin G. McCue
17. Samuel P. Goldman
18. Mark Goldberg
19. Jacob Walz
20 Patrick J. M'Grath
21. Harold Seymour Walton
22. George W. Baumann
23 William T. Keleher
24. Thomas A. Brennan
25. Charles C. Kohler
26. Irving J. Joseph
27. Walter R. Herrick
28. Jacob Levy
29. Milton J. Bach
30. Louis A. Cuvillier
31. Mitchell E. Friend
32. Thomas F. Turley
33. John Gerhardt
34. Charles Stein
35. John V. Sheridan

На Aldermen-ів:

Dist. No.
1. William Drescher
2. Michael Stapleton
3. Timothy P. Sullivan
4. John J. White
5. Joseph M. Harmon
6. Adolph Moskowitz
7. Frank C. Dowling
8. Max S. Levine
9. William C. Towen
10. Edwin W. Sohmer
11. Louis Wendel, Jr.
12. William P. Kenneally
13. John McCann
14. John Loos
15. Gordon S. P. Kleeberg
16. Thomas F. Baldwin
17. Frank E. Loughram
18. James J. Nugent
19. James J. Hinds
20. John J. Reardon
21. Edward Joseph Healy
22. John W. O'Reilly
23. John J. McDonald
24. John J. F. Mulcahy
25. Charles Delaney
26. James Conry
27. William J. Desmond
28. Francis D. Gallatin
29. John F. Walsh
30. Joseph D. Kavanagh
31. James Owens
32. James H. Kehoe
33. Samuel Marx
34. James W. Brown
35. Peter Sheridan
36. William P. Corbett
37. John J. Hickey
38. Andrew J. Kelly
39. Selden B. McLaughlin
40. Frederick C. Hochdorffer
41. Matthew J. Crowley

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.
Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортиньский, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут Кульчицький,
..Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa
Андр. Стефанович, Pittsb[illegible]g, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 816 N. Franklin St., Philadelphia. Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — Принимая членів до 45 літ житя.
Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.
В разї смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разї утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Если отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гро[illegible] і на[illegible] до к[illegible] Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секрета опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский.
Голов. Секретар.

Ч. 1089. КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Марія Банашевич отримала як посмертну запомогу по мужу Антонї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Scottdale, Pa. 13. Октобра 1909.
Марія Банашевич.
Сьвідки:
Іван Коваль,
Пітро Чулик.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Віддїл (число) 36.
Зориво Миколай предс.,
Корба Іван секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

ST. LOUIS, MO. бр. сьв. Володимира Вел., від. 179. подає до загального відома, що дня 17-го октобра 1909 відбуде ся піврічний мітинґ. Явити ся мають всї члени безуслівно. Неявивший ся член заплатить 25 цт. а урядник 1 дол. кари.
В. Колодій пр.,
В. Пасїчник секр.,

CARTERET, N. J. бр. сьв. Ар. Мих. від. 209 подає до загального відома, що річний мітинґ відбуде ся дня 24-го октобра о год. 5-ій по полудни. Неявивший ся член підпадає карі 50 цнт. а урядник 1 дол.
Й. Ґінда предс.,

CHESTER, PA. бр. Сошествія сьв. Духа, від. 237. подає до відомости своїм членам, що звичайні мітинґи будуть відбувати ся від дня 10-го жовтня с. р. в другу неділю по кождім першім о годині 3-ій по полудни в місцевій гали, (після ухвали з дня 10-го жовтня с. р.). Просить ся чесних братів придержувати ся повисшої ухвали як найточнїйше.
Гр. Мельник секр.

PORT BUCKLEY, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. подає до відомости, що нових членів в віці від 16 до 25 літ буде принимати без вступного, а від 26 до 40 літ за половину вступного протягом двох місяців: жовтень і листопад. Тому кождий Русин повинен скористати з нагоди і прибути на мітинґ, який відбуде ся 17-го жовтня с. р.
Ст. Запоточний секр.

TERRYVILLE CONN. бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 54 подає до загального відома, що буде принимати нових членів без вступного до братства, а до Р. Н. Союза після статутів в місяци жовтни і листопаді. Просимо всїх братів Русинів з Тервил прийти на ті два мітинґи і приступити як найчисленнїйше в члени.
М. Бобик прд.,
Ф. Лиґа кас.,
Юрий Ціхонь секр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 96. подає до відомости, що дня 24-го жовтня відбуде ся річний мітинґ. Початок о 1. год. по пол. в гали „Просьвіти" під ч. 109-7-th st. S. S. Pittsburg. Справоздане касове і вибір нового уряду. Кождий член безуслівно мусить явити ся і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістане виключений з бр. і Р. Н. Союза. Неявившпй ся член заплатить 50 цт а урядник 1 дол. кари. Нових членів в місяцю жовтни буде принимати ся без вступного.
Т. Поливка прд.,
В. Коропей кас.,
Дм. Ґаздайка секр.

NEW FLORENCE, PA. бр. сьв. Вас. від. 113 подає до загального відома, що дня 18-го листопада с. р. відбуде ся річний мітинґ. Вибір нового уряду і справоздане касове. Явити ся мають всї члени безуслівно. Неявивший ся член заплатить 1 д., а урядник 1.50 кари.
В. Хохла пр.,
А. Ґеферт скр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в „Свободї" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

Подаю отсим до відома всїм околичним плейзам, що моя адреса така:
Rev. St. Waszczyszyn,
419 — 9th Ave.,
40-41 McKeesport, Pa.

Всім інтерессваним подаю до відома теперішню мою адресу:
Rev. V. S. Hryvnak,
Box 182,
40-43 Ramey, Pa.

ДЕ Є

Никола Биндзяк, родом з Валавчи, пов. Вашківцї Буковина. 4½ року як в Америці і перед 2-ма лїтами перебував в Northbay Ont. Can. Хтоб про него що знав най донесе до:
Was. Byndziak,
Moorn McDonal Camp 7
40—41 Blind River, Ont. Can.

ВІД ДИРЕКЇЇ „РИЗНИЦЇ" В SHENANDOAH, PA.

В Шенандоа, Па. заложено при церкві сьв. Михаїла велику торговлю церковними річами під назвою „РИЗНИЦЯ".

„Ризниця" містить ся в старій церкві на W. Centre St., а побіч готових річей, як фелонів, евангелій, стихарів, чаш і т. д. буде також робітня на замовленє; також ріжнородне сьвітло церковне на складї.

Просимо в кождім случаю удавати ся до „Ризницї" в Shenandoah, Pa. Цїнники вишлемо до всїх парохій в короткім часї.

Адреса:
„Ryznycia"
114 Chestnut Str.,
37— Shenandoah, Pa.

Бачність **BUFFALO** і околиця!
Дня 24-го жовтня (недїля)
о год. 7-ій вечером в галї Сіповича, при 930 Grant (кара їде по-під саму галю) відбудесь представлене в двох актах
ІЦКО СВАТ
По представленю БАЛЬ
Підчас балю будуть оголошені **заручини двох пар**: К. Т. з ? і В. К. з ? (Хто цікавий, най прийде, то довідаєсь).
40-41

Адрессний стол Монтреал

глядає:

1) Микола Заворотний, із села Волсто-баби, Тернопільського повіту, Галичина. Тому два роки приїхав з братом до Монтреалю, та виїхавши з відти не подав своєї адреси.

2) Стефан Essential Ончуряк із Кучурмари, Буковина; Компанія хоче помирити ся в справі калїцтва;

Всї ті, у котрих Контрактори відобрали тикети в Квібеку нехай подадуть свої точні адреси до:
ADRESSNY STOL,
MONTREAL.

Фарма

54 акрів, дім на 12 кімнат, стодола, возівня і всї иньші будинки, водний млин на 2 камені, один стальовий млин, водний тартак і т. д. Гарний сад, дохід великий з млина, фарма в середині місточка. Цїна 1800 дол. Писати до
Daniel Kudlik,
8-41 Colchester, Conn.

ВИЙШЛИ З ДРУКУ і продають ся в „Руській Книгарни" слїдуючі нові книжки:

Жидівка вихрестка, драма на 5 дїй 35 ц.
Украдене щастє, драма в сїльского житя . . . . . . 25 ц.
Українцї в Америці, з малюнками 15 ц.
Про Канаду, як у нїй живуть люди, в малюнками . . 10 ц.
Білоруси і їх національне відродженє . . . . . 5 ц.
Словаки і їх національне відродженє . . . . . 10 ц.
Оповіданя про Ірляндію (про Айришів) . . . . . 10 ц.
Як виволили ся Півні ні Американські Державы . . . 15 ц
Морські лїхтарні та про житє на них . . . . . 5 ц.
Про пустинї, в малюнками . . 10 ц.

Посилайте замовленя і гроші до:
RUTHENIAN BOOK STORE,
439 N. 6-th Ave.,
39— Scranton, Pa.

Руські образи

БЕЛИЧИНИ 20x24 ЦАЛЇВ
можна дістати у руського ФОТОҐРАФА.

Збірка портретів 16 козацьких Гетьманів, красно украшені старинними военними приборами лиш - - - - - - - - 2.00
Мальований портрет Мирослава Січинського - - - - 6.00
Мальований портрет Преосьв. Сотера Ортинського - - 6.00

Сї образи повинні знаходитись в хатї кождого руського патріота.

Гроші треба посилати на Мони Ордер:
Haniaks Studio of Photography,
613 Carson Str.,
S. S. PITTSBURG, PA..

ДОБРИЙ БИЗНЕС

Потрібно партнера з капіталом до 300 дол. до доброго бизнесу. Женщина або мущина. Знаменитий дохід ручить ся. Близша відомість в редакції „Свободи".

Позір, Русини в Шікаґо!

Подаємо до ласкавої відомости, що ми полагоджуємо старокраєві справи, як: контракти купна і продажі, інтабуляції власности і вынтабульованя. виробляємо повновласти потверджені через конзулят, стягаємо спадки, пожички і всякі довги старокраєві. — Продаємо доми, фарми, льоти, пожичаємо гроші, асекуруємо від огня, продаємо карти корабельні, посилаємо гроші до старого краю. В офісї працює Русин, п. Воломир Богачевський. 40-43

СВІЙ ДО СВОГО!
ЯКІВ КУЛЇК
1153 W. Chicago Ave., близько Centre Ave

Фарми

дуже добре заґосподаровані від 900 до 5000 долярів маю на продаж і до мене прошу зголошуватись.
Fr. Przestrzelski,
40-42 Chesterfield, Conn.

ПОТРІБНО БОРДЕРА

з віктом або без. Двоє в фамілії. Зголоситись вечерами або в неділю до:
Mike Tynda,
49½ Dominick st.
Backhouse
New York, N. Y.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подає ся до відомости, що в Troy, N. Y. рушила робота для дївчат! Численні тутешні фабрики, де прасує ся сорочки, ковнїрики і т. д., потребують до сталої роботи много дївчат, котрі тижднево зарабляють від $6.00 до 15 долярів. Котрі з руських дївчат хотїлиби добре заробляти і мешкати в красній нашій місцевости, де єсть гр. католицька церков, руська школа для дїтий і старших, де єсть красно розвиваюче ся Братство і Сестрицдво, — тих просимо як найскорше прибути до Трой, Н. Й. і зголосити ся до:
Hryhorij Rafun,
349 2-nd Str.,
40—43 Troy, N. Y.

Срібний годинник

з Elgin або Waltham верком, продає ся по 9.60. Хто замовить 7 годинників нараз, дістане один даром. Ілюстрований каталоґ даром. Адреса:
39-40 PETER V. TKACZ
353 E. 72 Str., New York.

Справоздане касове Рус. Молод. Союза за місяць Август 1909 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	7	60
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	6	00
4	Jersey City, N. J.	4	25
5	Mt. Carmel, Pa.	2	25
6	Browsville, Pa.		75
7	McAdoo, Pa.	10	00
8	Elmira, N. Y.	7	45
9	St. Clair, Pa.	5	50
10	Ansonia, Conn.	7	25
11	Waterbury,Conn	2	00
12	Yonkers, N. Y.		25
14	St. Louis, Mo.	5	70
16	Lansford, Pa.	8	10
18	Seymour, Conn.	3	09
19	Priceburg, Pa.	6	87
20	Jessup, Pa.	2	25
21	Mayfield, Pa.		50
24	Shamokin, Pa.		95
25	Trauger, Pa.		50
26	Belle Vernon, Pa.		75
27	Glen Lyon, Pa.	7	40
28	Mahanoy Plane, Pa.	3	25
29	Rhone, Pa.	7	65
33	NorthamptonPa	27	75
35	Whitney, Pa.		75
36	Scottdale, Pa.	3	80
37	Chisholm, Minn.	3	35
38	Auburn, N. Y.	2	04
39	Syracuse, N. Y.		75
40	Scranton, Pa.	2	00
42	Passaic, N. J.	13	50
43	Simpson, Pa.	2	75
45	Philadelphia, Pa	2	25
46	Plymouth, Pa.	7	20
47	Ambridge, Pa.	2	00
48	McKeesport, Pa.	2	00
53	Pittsburg, Pa.	17	60
55	Carnegie, Pa.	3	25
56	McKeesRocks,Pa.	1	50
58	Ramey, Pa.		75
59	Leinsering, Pa.	2	05
62	Monessen, Pa.	3	85
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	2	59
67	Butler, Pa.	2	75
68	Ansonia, Conn.	2	00
69	New York, N. Y.		25
70	Jersey City, N. J.	2	30
72	Alden Sta, Pa.	6	90
73	Providence, R. I.		75
81	Baltimore, M. D.	1	65
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	2	50
86	Olyphant, Pa.		75
87	Lancaster, N. Y.	2	15
88	Cross Fork, Pa.		50
90	Centralia, Pa.		25
91	McKeesRocks Pa	2	00
92	Taylor, Pa.	1	50
94	NewBritain Conn		25
96	Pittsburg, Pa.	6	00
97	Mar. Heights, Pa.		75
98	Shenandoah Pa.	2	75
99	Wilkes-Barre, Pa.	2	00
102	Cleveland, O.		25
104	Perth Amboy, N. J.	2	25
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	3	25
108	New York, N. Y.	1	25
109	Ellsworth, Pa.		25
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.	1	00
120	Spangler, Pa.	2	25
121	Trenton, N. J.	17	10
123	Scranton, Pa.	3	75
126	Beaverdale, Pa.		75
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa.	1	00
130	Pittsburg, Pa.	1	25
132	McKeesport, Pa.		75
135	Smoke Run, Pa.		25
136	Carnegie, Pa.	1	00
140	Youngstown, O.		75
144	New York, N. Y.	1	75
147	Allentown, Pa.	2	00
148	California, Pa.	1	50
157	Donora, Pa.	2	00
169	Scranton, Pa.		25
188	Ginter, Pa	1	00
197	Swoyers, Pa.	1	75
201	Whippany, N. J.		50
213	Bayonne, N. J.	1	13
222	MahanoyCity Pa	4	35
229	Scranton, Pa.	4	05
239	Philadelphia, Pa		25
244	Bellefonte, Pa.	1	54

Разом $306.21

Зіставлене:
Прихід за Август есть 306.21
Готівка з кінцем місяця Юлїя остала........... 5,023.30
Разом прихід есть $5,329.51

Розхід
Платня Секретарів за Август с. р. есть 10.00
Посмертне по Марії Сисак, Прайсбурґ Па. 15.00
Разом 25.00
Готівка в кінцем Августа с р. остає............ $5,304.51

Дм. Капітула, предс.
А. Шаршонь, касієр.
С. Ядловский, фін. секр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

ладить
на суботу 23-го Октобра 1909 в галї „Просьвіти," коло Руської церкви South Side в Пітсбурґу, Па.
Товар. „Запорожська Січ"

Всї околичні Сїчи, всіх хлопців-молодців тай всї наші красавиці просимо на сей баль дуже красненько, а певно не пожалуєте.
Початок о 3-ій год. з полудня
Вступ для мущин 50 цнт., для дївчат 25 цнт.

ОСТОРОГА!

Позаяк не устають нїколи скарги зі сторони австро-угорських горожан на всїлякого сорта людців, які ложно подаючи себе за урядників монархії або за австрійських адвокатів під всїлякими фальшивими претекстами видурюють від них більші або меньші суми гроша, проте ц. і к. австр. ґенеральний конзулят уважає своїм обовязком горожан монархії перестеречи перед такими ошустами.

Просьби обовязаних до військової служби о звільненє від ставаня перед краєвою асентирунковою комісією та просьби резервістів о звільненє від військових вправ (Waffen-übung) і контрольних зібрань повинно ся завсїгди вносити устно або письменно в ц. і к. авст. ґенеральнім конзуляті (123 E. 17-th str. New York.) В наслїдок того плаченє за згадані висше поданя усяким посередникам є зовсім лишне та наражує дотичних тільки на непотрібні кошти.

Ню Йорк, 14-го вересня 1909.
Nuber von Pereked,
ц. і к. ґенеральний конзуль.

Москалї на північнім бігунї

або

дуже правдоподібна історія.

„Вір, не вір — а не кажи брешеш."

Цілий цивілїзований сьвіт з напруженою увагою і несупокоєм слїдив що раз то більше зростаючий антаґонізм і ненависть поміж Куком і Пірім, двома людьми, з яких кождий думав, що відкрив північний бігун. Борба почата між ними обома обхопила в недовзї цілий американський загал. Марево домової війни поміж Кукістами і Пірістами зависло над країною. До сего причинила ся головно шалена гра на біржі. Акції двох ворожих товариств так нагло підносили ся і упадали, що денно нотовали часописи тисячі банкроцтв і самовбійств. Край уляг фінансовій руїнї. Війни грозили. Анґлїя мобілїзувала свою фльоту а Вільгельм II. день в день в найстислїйшім incognito уносив ся над Ню Йорком в своїм бальонї Цепелїн No. 6666.

Серед загального найруженя одного красного поранку наче грім з ясного неба наспіла у Ню Йорк бездротна телєґрама, що цілий сьвіт вправила в найбільший подив. Вона звучала:

,,Стація Північний бігун. Буфет — попойка за здоровлє Найяснїйшого царя Николая Втораво. Ура! ура! ура! Начальник підбігунової ґубернії, капітан Сисой Псоіч Жолтожопкін, атєц єромонах Ніт Фокіц, місіонар сьвятєйшаво Синода, сорок людей, вісім коней......''.

Зразу гадали, що то жарт якогось ворога Росії. ,,Поступ'' написав навіть, що се українська інтриґа, та що сему винна фонетика.

Незгода поміж амер. партіями, яка під першим вражінєм устала, вибухнула з подвійною силою. Фабрики оружія випродали всї свої запаси, множество нових фабрик повстало. Що ні хвилина надіяно ся вибуху війни поміж приклонниками обох відкривцїв північного бігуна.

Під проводом П. Морґана завязав ся синдикат людського гною, який з гори від уряду закупив усї трупи, які падуть в домовій війнї, щоб їх опісля переробити на гній. Російська часопись ,,Новоє Время'' з одушевленєм писала про сей патріотичний вчинок Морґана, який не хотів допустити, щобп братня кров лила ся без користи для краю. Закидано Росіянам брак патріотизму, позаяк не зробили сего самого підчас російсько-японської війни, з чого моглиб були вийти необчислені користи для російської конституції.

Нараз серед усего того розгару надходить друга бездротна телєґрама:

,,Стація Північний Бігун. Імянини найяснїйшого Імператора. Попойка. Всї мйортвєцьки пяні і тому телєґрафічно прислати бочку квашених огірків. Цілковитий брак закусок. Ніколай Вафуєвіч Воришкін, інтендант фортеци первого класа Вісь Землї''.

Задріжав цілий сьвіт. Один тільки російський уряд мусїв виделєґовати редактора ,,Правди'' як спеціялїста від ,,еkсперанто'' до найблизшої стації німецького бездротного телєґрафу, позаяк показало ся, що в десятьох таких російських стаціях ні одна не мала ані дроту (на се вказувала сама назва) ані приладів.

Минуло споро часу заки розмовлено ся з мешканцями бігуна. Їх відповіди — правдоподібно за для браку огірків — були дуже неясні, переплїтані безвпинно тоастами. На питанє прим., як виглядає на північнім бігунї, відповіли:

,,Бігун, — важна штука. Поліцийний постерунок на ньому. Зміна що чотири години. Вид звичайний, після устави. Клїмат також''.

Що до самої експедиції, російський уряд не вмів нічого сказати. Але за вселаскавійшим дозволом царя виражено спеціяльну експедицію по архівах, яка по довгім шуканю винайшла документи, тикаючі ся висланя виправи до північного бігуна. На підставі тих документів на конець оголошено такий рапорт російського відкритя північного бігуна.

З початком 1906 року рос. уряд в виду рішучої невдячности рос. народу порішив глядїти за відповідним місцем переселеня усего народу Росії.

Вязниці були переповнені а краї Таруханський і Якутський числили більше людий з університетським образованєм, як Париж і Льондон взяті разом. Цар не міг мати довіря до ніякого вірного підданого. І тому вислано експедицію до північного бігуна як до найвідповіднїйшого місця для царської резиденції. Команду над експедицією обняв капітан Сисой Псоіч Жолтожопкін, нагороджений кількома хрестами за геройське киванє пятами Японцям.

В рік опісля, в річницю сьвітлої побіди російських військ на вулицях Петербурга розвинено на північнім бігунї російський прапор.

Сейчас з великою енерґією приступлено до цивілізованя краю. Замінено його в ґубернію, збудовано вязницю, заряд поліції, ґоральню монопольки, введено російський язик і воєнний стан і урочисто навернено на цареславє відірваних від нього унїятами Ескімосів. За се послїдне дїло Синод надав цареви титул ,,Рівноапостольний''.

В Америці борба устала. Оба акційні підбігунові товариства як також Синдикат людського гною збанкрутували, заміняючи цілий край в руїну. Кук і Пірі погодили ся і урочисто під присягою заявили, що були рівночасно на північнім бігунї. Уряд Злучених Держав урядово зажадав від Росії вияснень.

Кілька днів опісля рос. Уряд оголосив слїдуючу депешу:

,,Стація Північний Бігун. Буфет. Підбігуновий Віддїл Охрани. Секретно. Доносимо, що анї Пірі анї Кук не були мельдовані на північнім бігунї і не переходили через Охрану. З підозрілих о нєблаґонадьожність людий спостережено лишень пять передплатників ,,Свободи'', які знищили монополь, зневажили царський портрет і забили вісьмох стражників і монопольщика, почім втїкли в незнанім напрямі. Воєнний суд за сей напад засудив на смерть двайцять Ескімосів, які уперто не хотїли відповідати в урядовім язицї і явно в бунтівничий спосіб говорили фонетикою і поліційно заказаним діялєктом. Присуд виконано. Знайдено рівнож підозрілого мертвого трупа, який по близшім розслїдї водки в жолудку і найденій жіночій ґардеробі показався як наш звісний протоігумен. На підставі 12 артикулу ,,Устави о воєннім станї'' засуджено на розстрілєнє дві фоки за тайну пропаґанду і одного медведя за відступство від цареславя. Начальник відділу Охрани, дїйсний савєтнік Евґен Азєф''.

,,Додаток. Маєток повішених Ескімосів, складаючий ся з 10 луків, 15 гарпунів і червоної хустки сконфісковано на річ держави''.

Ся послїдна відомість була причиною цілковитого перевороту в історії Росіян на північнім бігунї.

Мінїстер фінансів порозумівши ся з мінїстром війни, в виду збільшених видатків на проєктовану війну в цїли цілковитого підбою Япану зажадав від підбігунових властий сейчасового присланя до центральної каси сконфіскованого майна бунтівничих Ескімосів.

Від сеї хвилини стація Північний Бігун перестала цілковито відповідати. Раз тілько, коли сам мінїстер рішучо зажадав касового справозданя, надійшла бездротним телєґрафом коротка відповідь в виді пропозиції, не так приятної для мінїстра, як і невигідної, хотьби в виду тільки великого числа живучих на бігунї людий і коний, та і того, що хотячи її виповнити, мусївби мінїстер сам особисто явити ся на місци. Зі стилю сеї відповіди всї догадали ся, що на бігунї є також і Луцик та що там виходить ,,Поступъ''.

Сейчас визначено ґубернаторську ревізію. Сенатор Ґарін удав ся на бігун.

І по роцї надійшла страшна відомість:

,,Околиця давнїйше бігунова. Буфет. Доконано ревізії касових книг, інвентара і маґазинів інтендантури. Анї гроший, анї північного бігуна, анї мундурів анї ґоральнї не найдено. Підозрілого о крадїж тих предметів і продане їх Японови, інтенданта Воришкіна арештовано. Зрештою, усе благополучно. Сенатор Ґарін''.

Воришкін і спільники пішли під суд. Але украдженого північного бігуна не найдено уже ніколи. Послїдним слїдом по нїм був стіс порожних бутельок від монопольки. Навіть Шерльок Гольмес не міг розвязати загадки де подів ся украджений російськими чиновніками північний бігун і з розпуки закінчив самовбійством.

Найгірше на тім однак вийшов цар. Сарака до днесь мусить сидіти поміж невдячним своїм народом і муром гармат і баґнетів боронити ся перед вибухами сердечної вдячности своїх найвірнїйших підданих.

РОБЕРТ VON МОШИСКЕР,

Кандидат до найвисшого суду в Пенсильвенії

Дня 2-го листопада 1909 р. відбуде ся голосованє на вибір судії до найвисшого Суду в стейтї Пенсильвенія. На сей високий уряд вибирають найспосібнїйшого чоловіка, який дав докази знаня права і безсторонности в поступованю судейськім зі сторонами спорючими. — Таким чоловіком єсть власне Роберт von Мошискер, теперішний судія в Филядельфії. Єго отець походив з Галичини, а переніс ся до Америки в часї борб за свободу. Осївши в Вашінґтонї став доктором і професором висших шкіл. Оженив ся з Американкою но в недогім часї помер полишаючи спротою 13 лїтного Роберта, свого сина. Мати умерла також. Бідний хлопчина помимо сирітства став ревно учити ся, доки не покінчив всїх шкіл, а відтак права. Що учив ся пильно і знав добре права, видно зі сего, що в коротцї став помічником Прокуратора, а опісля самостійним судією в Філядельфії. Тут дав докази свого знаня і безсторонности та позискав собі узнанє всїх високо поставлених людий. В послїднім часї поставили єго кандидатом до найвисшого суду в Пенсильвенії. Обовязком всїх Славян горожан Американських єсть дати свої голоси у вівторок, дня 2-го листопада 1909 р. на Роберта von Мошискер, позаяк такий чоловік заслугує на се, тим більше, що він не встидає ся свого роду анї свого походженя. Сей муж єсть заразом взором для нас, як ми повинні працювати в Америцї, аби собі своєю працею заслужити на узнанє тутешних горожан. — Давби Господь Бог, щоби руські дїти в Америцї пішли слїдами сего красного і взірцевого чоловіка, Роберта von Мошискер.

G150

Липи.

(Переклад з білоруського)

Що шепчуть старі липи в літню, ясну ніч?

Чом неспокійні вони?

Високі, старі липи! Ви спокійно стояли віки над білим панським палацом і чогож зашепотіли в сю теплу, літню ніч?

Чи шкода вам листя, що скоро спаде з вас на землю сиру? Чи страшні вам зимові морози, що з вітром північним швидко заглянуть до саду старого?

Віки ви стояли, віки мовчали, — чом же зашепотіли так неспокійно?

І шепочуть старі липи, і шепочуть високі до тих стурбованих людий, що в білім палаці з трівогою в серці прислухують ся їх шуму.

— Чогож ви тремтите від нашого шепоту?

Чого ви злякались горді люди?

Нас посадили ваші прадіди, нас зберігали в холодну зиму, нас поливали в горяче літо. Ми піднімались все вище і вище, і, ставши великими, кинули оком далеко по сьвіту.

І щож ми там угледіли? Бачимо ми село, що тоне в болоті, бачимо ми там мужика, що знемогає ся в праці. На піт і на кров глянули ми і затремтіли своїм листєм, і зашепотіли тодї неспокійно над вашим білим домом: ,,Гляньте-ж, ви, люди, як брат ваш конає, гляньте ви, ситі, як там мруть хорі, голодні, як гине мужик працьовитий... Гляньте, як сироти, як удови марніють; гляньте, як кривда-неправда панує!"

Так ми шепотіли, а ви не чули нашої мови, ви не признали в голоднім брата свого. І знов ми шепочем вам, горді люди: ,,всї люди рівні, всї брати рідні, у всїх одна мати-земля! І бідний хоче так жити, як ви живете, і вимагає ті права на житє, що маєте ви..."

Ви задріжали, бо шкода вам панства і шкода вам панських палаців...

Так не забувайтеж, хто дім збудував вам, хто плугом залізним вам землю з'орав...

Ось про що шепотіли високі липи, ось що казали в лїтню ніч.

З історії огірка.

Старинні Египтяни і Греки з часів Гомера цїлком не знали огірка, коли тимчасом в Геліяді процвитала його культура.

Із давної назви грецької „аґуріюм" походить наша назва огірок.

Римляни цїнили огірок не менше від Греків і в часї могучости римського цїсарства управляли в Римі огірки в інспектах, які можна було перевозити з місця на місце і котрі достарчали все сьвіжих огірків. Вже Авіцій, римський писатель, котрий жив перед Різдвом Христа, оповідає в кухарській книжці, як охотно заїдали тоді квашені огірки, а в 200 років по сім Атеней згадує про солені огірки.

В полудневій Німеччині почали управляти огірки за часів Карла Великого. А в полудневосхідних сторонах Німеччини ще вчаснійше перейняли управу огірків від Славян, особливо від Русинів, котрі не лиш охотно споживали огірки, але з давен давна знали ся на їх управі і з'ужиткованю. І до нинїшного дня особливо на Україні управляють Русини огірки на великі розміри, по баштанах. Вони не тільки уміють квасити огірки, але знаменито знають їх солити і Русин без огірка чи літом, чи зимою не може обійти ся.

В Чехах, Голяндії і в Франції також управляють огірки на велику скалю.

Огірок є здоровою яриною і через те заслугує на управу і споживанє. Особливо сік з огірків, розуміє ся із сьвіжих — є здоровий при недугах грудних і жовчевих. Сік той скріпляє і прохолоджує орґанїзм. Добре є також підчас спеки на біль голови обкладати голову платками сьвіжого огірка. Се охолоджує і усуває біль.

В Анґлії роблять із огіркового соку напій в роді лїмоняди і пють його як найліпше прохолоджуюче і скріпляюче средство в часї спеки.

Новинки.

— Дня 11-го с. м. навістив західну часть острова Куба страшний гураґан. В місті Гавана множество менчих хат буря зірвала зовсім з землї, иньшим позривала дахи, множество старезних дерев повиривала з корінєм а пять осіб стратило житє. Число ранених виносить 25. В порті около 40 до 50 менчих пароходів і вітрильних кораблів в части потонуло, в части зістало порозбиваних. Шкоду матеріяльну в місті і околици обчисляють на більше як міліон долярів. З глубини острова поки що хибують усякі вісти. Гураґан йдучи на північ сего самого дня навістив полудневе побереже півострова Фльорида та зніс місто Key West майже цїлковито з лиця землї. Виряджені тут шкоди обчисляють на 2 міліони долярів. Майор міста проголосив на ним воєнний стан а ґвардія патролює по звалищах. Чи були які страти в людях, не знати. В звязи з тим гураґаном, який поступає на північ, метеорольоґічне бюро в Вашинґтонї видало пересторогу, щоб в тих днях ніякий менчий пароход анї рибацький вітрильник не випливав на море.

— Комета Галлєя. Астрономи готують ся зустріти в повній науковій зброї рідкого гостя на нашому небі, а іменну одну з найбільших комет, так звану комету Галлєя. Ся комета являє ся на небі що 75 літ. Останний раз она завитала в наш краєвид 15. жовтня 1835. року. Ся комета має досить велику огненну голову від голови тягнуть ся кілька кривих промінів, які нагадують хвіст. Назва „комета" походить від грецкого слова „ікмитіс", себ-то — волосата зоря. Голова комети два три рази більша від звичайної середної зорі, хвіст буває досить довгий. Комету Галлєя буде й сей раз видно на небі голим оком. В давні часи комета дуже лякала людий. Деякі казали, шо се проти великої, страшної війни, другі — проти неврожаю, а були і такі, що чекали навіть кінця сьвіта і готувались вмирати. А в 15. столїтю по різдві Христовім, коли прийшли уперше з Азії і завоювали Европу турецькі орди і на небі несподівано для них показалась комета Галлєя, то Турки так її злякали ся, що довший час не хотїли воювати. На сей раз комета явить ся коло початку вересня 1910 року. Але вже й тепер видно її через побільшаючі скла.

ЧИТАЙТЕ!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".